

Piotr Chlebowicz, Monika Kotowska

Sprawozdanie z konferencji "Społeczne źródła i następstwa zabójstw", Warszawa 10 grudnia 2008 roku

---

Studia Prawnoustrojowe nr 10, 231-232

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z konferencji „Społeczne źródła i następstwa zabójstw”, Warszawa 10 grudnia 2008 roku

W dniu 10 grudnia 2008 r. w Warszawie odbyła się VI konferencja dotycząca problematyki zabójstw pod tytułem „Społeczne źródła i następstwa zabójstw”, zorganizowana przez Katedrę Kryminologii i Polityki Kryminalnej Instytutu Profilaktyki i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Referaty i dyskusje były prowadzone w Sali Balowej w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich, na terenie Uniwersytetu. Podobnie jak w latach ubiegłych konferencja skupiła zarówno teoretyków prawa karnego i kryminologii, jak i praktyków szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości: policjantów, sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych. Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie był reprezentowany przez pracowników Zakładu Kryminologii, Wiktymologii i Problematyki Przeszłości Zorganizowanej dr Monikę Kotowską i dr. Piotra Chlebowicza.

Konferencję otworzył i powitał zgromadzonych prof. dr hab. Zbigniew Lasocik. Jako pierwsza referat wygłosiła dr Magdalena Budyn-Kulik (UMCS). Referentka wszechstronnie omówiła zagadnienie genezy zabójstw „domowych”, skupiając się w szczególności na aspekcie wiktymologicznym. Mimo iż w Polsce odnotowuje się spadającą liczbę zabójstw (obecnie ok. 860 zabójstw rocznie), to specyficzna kategoria zabójstwa „domowego” utrzymuje się na tym samym poziomie, stanowiąc 1/3 ogólnej liczby zachowań kwalifikowanych z art. 148 k.k. Istnieją cechy pozwalające na kryminologiczne wyodrębnienie zabójstwa „domowego”. Należą do nich takie elementy jak: geneza konfliktu prowadzącego do zabójstwa, która tkwi w relacjach pomiędzy partnerami – według referentki narzędziem badawczym umożliwiającym analizę tych relacji są wiktymologiczne typologie skonstruowane przez twórców wiktymologii (Mendelsohna, Ellenbergera i Hentinga); stosowanie przemocy przez ofiarę (do najczęstszych przypadków należy zabójstwo mężczyzny przez kobietę); rola alkoholu w inicjowaniu zachowań agresywnych; zazwyczaj nieplanowany charakter *modus operandi*; użycie przypadkowych narzędzi zabójstwa (najczęstszym narzędziem pozostaje wciąż nóż); czynności sprawcze są najczęściej objęte afektem. W wystąpieniu poruszono ciekawy problem kwalifikowania opisanych stanów faktycznych jako obrony koniecz-

nej. Odnotować można stopniową zmianę w postawie składów orzekających, które coraz częściej w wyrokowaniu uwzględniają konstrukcję przewidzianą w art. 25 § 1 k.k.

Prowadzący konferencję prof. Zbigniew Lasocik nawiązał do poszczególnych wątków przedstawionych przez dr Magdalenę Budyn-Kulik, zaznaczając, że ogromna liczba danych dotycząca przebiegu czynu i towarzyszących okoliczności faktycznych wymaga odpowiedniego zinterpretowania.

Kolejny referentem był prof. dr hab. Zbigniew Majchrzak, wieloletni pracownik Kliniki Psychiatrii Sądowej Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, specjalista z zakresu psychologii sądowej. Wygłosił on referat zatytułowany *Nieletni zabójcy – indywidualne i społeczne skutki agresji*, a przy okazji zaprezentował swoje najnowsze opracowanie pt. *Zabójczynie i zabójcy*. Prof. Majchrzak przedstawił rys historyczny zjawiska zabójstw popełnianych przez nieletnich i młodocianych, następnie scharakteryzował rolę czynników kulturowych, a przede wszystkim kwestie związane ze wzorami osobowości i systemami wartości w genezie tych czynów. Interesujący wywód dotyczył zwłaszcza zmian cywilizacyjnych, które wpływają na niski poziom socjalizacji sprawców, niszczą ich stabilność emocjonalną, kreują modę na posiadanie pragnień wymagających natychmiastowego zaspokojenia. Ponownie został podniesiony problem alkoholu jako istotnego czynnika kryminogennego.

Ostatnim referentem był dr Kacper Gradoń, adiunkt na Uniwersytecie Warszawskim. Jego wystąpienie, zatytułowane *Etiologia zabójstw – wybrane zagadnienia*, koncentrowało się na analizie procesów motywacyjnych seryjnych oraz masowych zabójców. Referat ten dotyczył w zdecydowanym stopniu sytuacji kryminologicznej w Ameryce Północnej. Dr Gradoń odniósł się ponadto do tzw. zabójstwa honorowego, charakterystycznego dla krajów Bliskiego Wschodu. Z uwagi jednak na globalizację zjawisko to zostało przeniesione do krajów europejskich. Istota zabójstwa honorowego polega najczęściej na pozbawieniu życia dzieci przez rodziców, którzy uważają, że dzieci poprzez złamanie określonych wzorów kulturowych (np. mezalians) „splamiły” honor rodziny.

Podsumowując, VI konferencję dotyczącą problematyki zabójstw uznajemy za niezwykle interesującą.

Piotr Chlebowicz, Monika Kotowska